

Toelichting verwachte a

Afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal

Beleidsmatige afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal

Er worden geen afzonderlijke beleidsinhoudelijke afwijkingen voor dit programma gemeld.

Financiële effecten programma 1 Wageningen sociaal

Omschrijving

Programma 1 sluit per saldo € 1.349.416 nadelig. Vóór reservemutaties bedraagt het nadeel € 1.535.416. Voordelige reservemutaties van per saldo € 186.000 beperken dit nadeel.

De belangrijkste financiële druk zit bij de open-einderegelingen. Bij Jeugd ontstaat een nadeel van € 1.232.000, bij Sociale zekerheid € 691.000 en bij de Wmo € 300.272. Deze afwijkingen hangen samen met een hoger beroep op voorzieningen en uitkeringen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Daarmee blijft het sociaal domein financieel gevoelig voor ontwikkelingen in aantallen, zorgvraag en wettelijke aanspraken.

Tegenover deze nadelen staan meerdere voordelen. De grootste voordelen doen zich voor bij Wsw en beschut werk (€ 330.160), vluchtelingenbeleid (€ 215.000), Samen Wageningen (€ 211.000) en Sport (€ 178.940). Een belangrijk deel van deze voordelen is incidenteel of hangt samen met de timing en technische verwerking van uitgaven. Zo wordt het voordeel bij Sport mede veroorzaakt doordat investeringen later zijn gerealiseerd dan eerder geraamd en doordat voorbereidingskosten voor het nieuwe zwembad niet langer via de exploitatie, maar via een krediet worden verantwoord.

Per saldo wegen deze voordelen onvoldoende op tegen de hogere lasten binnen Jeugd, Sociale zekerheid en Wmo. Het financiële beeld van programma 1 wordt daarmee vooral bepaald door de oplopende druk op de open-einderegelingen. Deze ontwikkeling vraagt blijvende aandacht bij het ramen van de begroting en bij het volgen van de realisatie gedurende het jaar.

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2026 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2026	Begroting 2026 na Berap Najaar
01 Wageningen sociaal	-61.905	-1.535	-63.440
Saldo van baten en lasten	-61.905	-1.535	-63.440
01 Wageningen sociaal	769	186	955
Mutaties reserves	769	186	955
Gerealiseerd resultaat	-61.136	-1.349	-62.485

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Financiële afwijkingen programma 1 Wageningen sociaal

1.2 Armoedebestrijding en financiële zelfstandigheid

Financieel effect: € 1.524.698 nadeel (deels incidenteel, met structurele risico's).

Jeugd is met € 1.232.000 de belangrijkste oorzaak. Dit nadeel bestaat uit twee onderdelen.

Een belangrijk deel betreft het herstellen van de begrotingsraming voor Jeugd. In 2023 is, in lijn met de landelijke afspraken en het toen geldende toezichtkader, vanaf 2026 rekening gehouden met een landelijke besparing op de jeugdzorg. Het Rijk heeft deze besparing later teruggedraaid. Bij het opstellen van de Begroting 2026 is die wijziging niet volledig verwerkt: de hogere rijksbijdrage is wel meegenomen, maar het bijbehorende budget voor jeugdzorg is niet aangepast. Dit wordt in deze Berap hersteld.

Daarnaast stijgen de feitelijke uitgaven aan jeugdhulp. In het eerste halfjaar van 2026 maakten circa 5% meer jeugdigen gebruik van jeugdhulp dan in dezelfde periode van 2025. Hierdoor nemen de verwachte zorglasten met € 432.000 toe. Ook Wmo en Sociale zekerheid laten hogere lasten zien. Bij Wmo stijgen vooral de kosten voor begeleiding en huishoudelijke hulp. Bij Sociale zekerheid lopen de lasten voor uitkeringen en studietoelage op. Voordelen bij Wsw en beschut werk, Samen Wageningen en vluchtelingenbeleid dempen het nadeel, maar zijn grotendeels incidenteel of worden gedekt uit reserves. De Berap maakt daarmee zichtbaar dat de raming van zorg- en inkomensregelingen gevoelig blijft voor ontwikkelingen in aantallen, zorgzwaarte en regelgeving. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 610.00 Samen Wageningen; 625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid; 625.50 Beleidsdomein leefbaarheid en sociale veiligheid; 626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein; 626.20 Burgerkracht en innovatie; 626.31 WSW en beschut werk; 626.60 Wmo; 626.61 Jeugd; 626.70 Sociale zekerheid; 626.81 Armoedebestrijding.

1.5 Sport en bewegen

Financieel effect: € 178.940 voordeel (incidenteel).

De lasten vallen in 2026 lager uit door twee technische ontwikkelingen:

Vorbereidingskosten nieuw zwembad: € 100.000 lagere exploitatielasten
Voor de ontwikkeling van het nieuwe zwembad was € 100.000 opgenomen in de exploitatiebegroting. Inmiddels is hiervoor een voorbereidingskrediet vastgesteld. De voorbereidingskosten komen daardoor ten laste van het krediet en niet meer van het exploitatiebudget. Dit is een boekhoudtechnische wijziging en geen inhoudelijke besparing.

Kapitaallasten: € 78.940 lagere lasten

De afschrijvingslasten vallen € 65.243 lager uit en de rentelasten € 13.697 lager. Dit komt doordat in 2025 minder investeringen zijn afgerond dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Daardoor starten in 2026 ook minder kapitaallasten dan geraamd.

Het rentevoordeel heeft een even groot nadelig effect bij Financiën en is voor de gemeente als geheel budgettair neutraal. Het overige voordeel betreft lagere lasten en afschrijvingen in 2026 en biedt geen structurele begrotingsruimte. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 530.00 Sport.

1.6 Cultuur is een drager van een bruisend en vitaal Wageningen

Financieel effect: € 3.658 nadeel (structureel).

Het nadeel betreft de hogere structurele bijdrage voor het Informatiepunt Digitale Overheid bij de bibliotheek. De bijdrage wordt aangepast aan de definitief vastgestelde decentralisatie-uitkering.

Daarnaast ontvangt Wageningen € 112.500 provinciale subsidie voor culturele ontmoetingsactiviteiten. De lasten worden met hetzelfde bedrag verhoogd. Deze activiteit is daarom budgettair neutraal en heeft geen effect op het begrotingssaldo. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 510.00 Openbaar bibliotheekwerk; 540.00 Bevordering kunst en cultuur.

Afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

Beleidsmatige afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

Voorlopig worden geen beleidsinhoudelijke afwijkingen voor dit programma verwacht.

Financiële effecten programma 2 Wageningen fysiek

Omschrijving

Programma 2 sluit per saldo € 540.027 voordelig. De grootste voordelen ontstaan bij Parkeervoorzieningen (€ 193.238), Wijk- en buurtbeheer (€ 129.707) en Energiebeheer (€ 219.082). Bij de veerdiensten ontstaat een beperkt nadeel van € 2.000.

Bij Parkeervoorzieningen leiden hogere parkeeropbrengsten en lagere elektriciteitskosten in 2026 tot een voordeel. Daarnaast wordt ook minder aan de parkeerreserve onttrokken.

Bij Wijk- en buurtbeheer vallen de kapitaallasten lager uit doordat investeringen later zijn gerealiseerd dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Dit is vooral een timingseffect. Het voordeel bij Energiebeheer is grotendeels incidenteel en technisch van aard. Een deel hangt samen met correcties in de financiële verwerking van specifieke regelingen. Deze voordelen vormen daarom geen structurele begrotingsruimte.

Naast deze exploitatieafwijkingen worden binnen programma 2 drie investeringsbesluiten voorgesteld. Voor dakveiligheid van gemeentelijke panden wordt een nieuw krediet van € 131.000 gevraagd. Voor de aula op begraafplaats De Leeuwenk wordt voorgesteld het bestaande krediet met € 60.000 te verhogen. Daarnaast wordt voor de nieuwe OV-concessie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley een krediet van € 3,7 miljoen gevraagd voor aanpassingen aan haltes en infrastructuur. Deze laatste investering wordt volledig gedekt door subsidie van de provincie Gelderland en leidt daardoor niet tot extra kapitaallasten voor de gemeente.

Het positieve saldo van programma 2 geeft daarmee een gunstig beeld voor 2026, maar een belangrijk deel van de voordelen is incidenteel, technisch of het gevolg van fasering. Het programma biedt daarom slechts beperkt structurele financiële ruimte.

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2026 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2026	Begroting 2026 na Berap Najaar
02 Wageningen fysiek	-15.546	677	-15.638
Saldo van baten en lasten	-15.546	677	-15.638
02 Wageningen fysiek	-1.325	-137	-699
Mutaties reserves	-1.325	-137	-699
Gerealiseerd resultaat	-16.871	540	-16.337

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Afwijkingen per ambitie programma 2 Wageningen Fysiek

2.1 Infrastructuur en duurzame bijdrage mobiliteit

Financieel effect: € 191.238 voordeel (incidenteel).

Bij Parkeervoorzieningen ontstaat per saldo een voordeel van € 193.238. De parkeeropbrengsten stijgen met € 302.000 en de elektriciteitskosten dalen met € 28.000. Omdat hierdoor € 136.762 minder uit de reserve hoeft te worden onttrokken, is het netto voordeel lager dan het exploitatievoordeel. Bij het Lexkesveer stijgen de lasten met € 52.000, waar een provinciale bijdrage van € 50.000 tegenover staat. Per saldo resteert daar een nadeel van € 2.000.

De ontwikkeling bij Parkeervoorzieningen is gunstiger dan geraamd, maar het netto voordeel is incidenteel en wordt deels verrekend met de reserve. De afwijking bij de veerdienst laat zien dat de exploitatie gevoelig blijft voor brandstofprijzen en bijdragen van andere overheden. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 214.00 Parkeervoorzieningen; 223.00 Veerdiensten.

2.3 Een groene en biodiverse leefomgeving

Financieel effect: € 129.707 voordeel (incidenteel timingseffect), plus een kredietophoging van € 60.000.

Bij Wijk- en buurtbeheer vallen de afschrijvingslasten € 103.756 lager uit en de rentelasten € 25.951 lager door de timing van investeringen. Het rentevoordeel heeft een even groot nadelig effect bij Financiën en is gemeentebreed budgettair neutraal. Daarnaast wordt het bestaande krediet voor het toekomstbestendig maken van de aula op begraafplaats De Leeuwerenk met € 60.000 verhoogd, omdat het huidige krediet anders wordt overschreden. De oorspronkelijke kredieten voor drie gebouwen op de begraafplaats zijn vastgesteld bij de Programmabegroting 2026-2029.

In de Berap voorjaar 2026 zijn deze kredieten al met € 262.000 verhoogd vanwege niet-compensabele btw. De nu voorgestelde verhoging van € 60.000 komt daar bovenop. Na vaststelling wordt de bijbehorende kapitaallast verwerkt in de kapitaallastbegroting. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 560.00 Wijk- en buurtbeheer; 724.00 Beheer begraafplaats.

2.5 Klimaatneutraal in 2030-2040

Financieel effect: € 219.082 voordeel (incidenteel).

Het voordeel bestaat uit € 80.000 lagere lasten voor lokale energiehulp en een correctie van € 139.082 op de overhead die eerder aan CDOKE was toegerekend. Deze mutaties zijn technisch van aard en houden geen wijziging van beleid of uitvoering in. De regeling kent specifieke en complexe voorwaarden, waardoor de financiële verwerking voor gemeenten foutgevoelig is. Bij de eerdere verwerking is de regeling niet op alle onderdelen juist verwerkt. Met deze Berap herstellen we dit.

De verlagingen bij CDOKE (€ 200.000) en de lokale isolatieaanpak (€ 100.000) zijn budgettair neutraal, hangen samen met latere uitvoering en blijven aan het doel gebonden. Zij vormen geen vrije begrotingsruimte. De uitgebreide toelichting staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 723.00 Energiebeheer.

2.8 Gemeentelijke gebouwen worden multifunctioneel ingezet

Financieel effect: € 0 op het exploitatiesaldo 2026 (nieuw krediet van € 131.000).

Voor het veilig maken van de daken van gemeentelijke panden wordt een nieuw krediet van € 131.000 gevraagd. Met dit krediet worden twintig daken veilig toegankelijk gemaakt en in overeenstemming gebracht met de wettelijke eisen. De investering ondersteunt veilig beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed.

Na vaststelling wordt de bijbehorende kapitaallast verwerkt in de kapitaallastbegroting. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 830.10 Exploitatie vastgoed.

Investeringskredieten programma 2

Programma	Type besluit	Onderwerp	Krediet (x € 1.000)
02 Wageningen Fysiek	Kredietophoging	Aula begraafplaats	60

Programma	Type besluit	Onderwerp	Krediet (x € 1.000)
02 Wageningen Fysiek	Nieuw krediet	Dakveiligheid gemeentelijke panden	131
02 Wageningen Fysiek	Nieuw krediet	Aanpassing bushaltes en verbreden bochten	3.700
Totaal			3.891

Toelichting: na vaststelling van de kredieten worden de bijbehorende kapitaallasten verwerkt in de kapitaallastenbegroting.

Afwijkingen programma 3 Bestuur & Organisatie

Beleidsmatige afwijkingen programma 3 Bestuur en organisatie

Er worden geen afzonderlijke beleidsinhoudelijke afwijkingen voor dit programma gemeld.

Financiële effecten programma 3 Bestuur & Organisatie

Omschrijving

Programma 3 sluit per saldo € 515.384 nadelig. De grootste nadelen ontstaan door hogere lasten voor de bedrijfsvoering (€ 252.809), lagere belastingopbrengsten (€ 155.000), rente-effecten (€ 129.679) en een lagere algemene uitkering (€ 42.321).

Bij bedrijfsvoering zijn de lasten hoger dan begroot. Daarnaast vallen de belastingopbrengsten lager uit dan geraamd.

De rente-effecten leiden per saldo tot een nadeel van € 129.679. De belangrijkste oorzaak is € 212.000 aan niet-begrote belastingrente naar aanleiding van naheffingsaanslagen over eerdere jaren. Daartegenover staat € 124.000 aan hogere renteopbrengsten op middelen die de gemeente bij het Rijk aanhoudt. Daarnaast is sprake van een technische verschuiving in de interne toerekening van rente. Deze verschuiving is voor de gemeente als geheel budgettair neutraal.

Ook de algemene uitkering uit het gemeentefonds valt € 42.321 lager uit dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Tegenover deze nadelen staan enkele voordelen. De lasten voor het college van burgemeester en wethouders vallen € 31.000 lager uit. Daarnaast zijn de kapitaallasten voor ICT-investeringen € 50.543 lager, doordat investeringen later zijn gerealiseerd dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Dit laatste betreft vooral een timingseffect.

Per saldo wegen deze voordelen niet op tegen de hogere lasten en lagere baten. Het nadeel binnen programma 3 wordt vooral bepaald door hogere bedrijfsvoeringslasten, lagere belastingopbrengsten en de incidentele belastingrente.

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2026 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2026	Begroting 2026 na Berap Najaar
03 Bestuur en organisatie	79.249	-515	78.734
Saldo van baten en lasten	79.249	-515	78.734
03 Bestuur en organisatie	210	-	210
Mutaties reserves	210	-	210
Gerealiseerd resultaat	79.459	-515	78.944

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Afwijkingen per ambitie programma 3 Bestuur en Organisatie

3.1 Een dienstverlenende en betrouwbare gemeente

Financieel effect: € 238.927 nadeel (deels incidenteel, deels structureel).

De grootste afwijking zit bij de bedrijfsvoering. Hogere personele lasten, extra kosten voor gemeentelijke werklocaties en hogere uitgaven voor beveiliging leiden tot een nadeel. De verlaging van de stelpost overhead compenseert dit gedeeltelijk. Per saldo sluit de begroting daardoor beter aan op de verwachte uitvoering in 2026.

Het lagere aantal wethouders levert een financieel voordeel op. Daartegenover staan een hogere storting in de voorziening voor wachtgeld en middelen voor ondersteuning van lokale politieke partijen. De structurele effecten van de gewijzigde collegeomvang zijn verwerkt in de meerjarenraming. De uitgebreide toelichting staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 001.00 Bestuursorganen Raad; 001.05 Bestuursorganen B en W; 923.00 Bedrijfsvoering.

3.2 De gemeente in control en financieel gezond

Financieel effect: € 327.000 nadeel (grotendeels incidenteel, met mogelijk structureel effect bij belastingopbrengsten).

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting bij niet-woningen blijft € 192.000 achter door een tegenvallende areaaluitbreiding. Een hogere opbrengst van de hondenbelasting compenseert dit gedeeltelijk.

Daarnaast daalt de algemene uitkering met € 42.321. Bij Financiën ontstaat een nadeel van € 129.679. Dit bestaat uit belastingrente, hogere renteopbrengsten en een lagere interne toerekening van rente. Van dit nadeel is € 39.648 de technische tegenboeking van lagere rentelasten bij Sport en Wijk- en buurtbeheer; dit deel is gemeentebreed budgettair neutraal. De posten zijn vooral incidenteel. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 920.00 Lokale belastingen; 921.00 Algemene uitkering; 924.00 Financiën.

3.4 Een digitale organisatie

Financieel effect: € 50.543 voordeel (incidenteel timingseffect).

De afschrijvingslasten vallen € 48.190 lager uit en de rentelasten € 2.353 lager doordat ICT-investeringen later worden gerealiseerd. Dit timingseffect betekent niet dat de investeringsopgave structureel lager is en biedt geen structurele ruimte voor andere uitgaven. De uitgebreide toelichting staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 926.00 Digitale organisatie.